

kastede Nyrop sig over praktiske Opgaver indenfor disse Omraader, men samtidig begyndte han den historiske Forfattervirksomhed, der har sat Frugt i talrige store Værker og mangfoldige Afhandlinger. Disse Skrifter have omhandlet de enkelte Lav — saaledes de københavnske Murer-, Tømrer- og Skomagerlavs Historie gennem Tiderne — eller Nyrop fremstillede de enkelte Haandværk eller Industriers Udvikling og Historie i Danmark, saaledes dansk Guldsmedekunst, Papirfabrikation (»Strandmøllen«), Bogtrykkerkunst, Glasindustri, Pottemageri, »Danske Farvere«; her i Tidsskriftet skrev han »Dansk Jern«. Nyrop gav den fortræffelige Udgave af *Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen*, han forfulgte Lovenes senere Historie i Skrifterne *Enevoldsmagten og Lovene*, *Bidrag til vor Haandværkerstands Historie* og i mange Bøger om den nyere Tids Sammenslutninger, han fremstillede Zünften i det i kulturhistorisk Henseende saa oplysende Skrift *Haandværksskik i Danmark*. I flere Hundrede Biografier i »Biografisk Lexikon« og i Tidsskrifter har han skildret Haandværkere og Industridrivende, eller han har skrevet større Bøger om dem (J. A. Schwartz, J. G. Lund, J. F. Classen N. L. Reiersen, J. C. Jacobsen og hans Søn). Saaledes har Nyrop set Hovedemnet for hans Studier paa den videste Baggrund og under alle Forhold, altid skete det med opfindsom Evne til at finde Kilder og med Grundighed, Indsigt og Varme, saa at hele denne Side af vort Folks indre Historie er bleven lagt klart til rette for Betragtningen som næppe i noget andet Land. Men ogsaa andre Sider af dansk Virksomhed har Nyrop fremstillet, saaledes i Bøgerne *Bidrag til den danske Boghandels Historie*, *Det Suhrske Hus*, *Det danske Hedeselskab 1866—1916*; for faa Aar siden skrev han den varme og beaandede Skildring af Digteren og Konsulen i Moskva Thor Lange. 1899 var Nyrop bleven optaget til Medlem af det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog.

Joh. Stp.

V. A. Secher.

Efter langvarig Sygdom døde den 8. Sept. 1918 fhv. Rigsarchivar Dr. juris Vilhelm Adolf Secher kort efter at have fyldt sit 67. Aar. Udgaet af en gammel jydsk Præste- og Herremandsslægt følte han tidlig Interesse for Historie, særlig Personalhistorie og Topographi, valgte dog, efter at han var dimitteret fra Aalborg Skole, det juridiske Studium, hvorefter især Retshistorien fængslede ham i den Grad, at han lagde sig grundig efter oldnordisk for bedre at kunne forstaa de gamle Loves Sprog. Sine historiske Interesser forsømte han heller ikke; som han var en flittig Gæst i Hovedstadens Archiver og Biblioteker, saaledes anvendte han sine

nydske Sommerferier til Undersøgelser i Amts-, Biske- og Kjøbstadarchiver. Disse Studier gave Anledning til, at han et Fjerdingaar før han 1876 tog Embedsexamen fik en Medhjælperplads i det daværende Kongerigets Archiv; som Følge af de uheldige Avancementsforhold blev han først 1882 fast Assistent, og ved Archivernes Sammensmeltning 1883 overgik han til Gehejmearchivet, det nuværende Rigsarchivs første Afdeling. Disse Læreaar vare i højeste Grad frugtbringende for Sechers Uddannelse som Archivar; under Vejledning af Joh. Grundtvig og især A. D. Jørgensen satte han sig nøje ind i Administrationens Archiver og tilegnede sig til Bunds den Methode og de Principer, hvorefter Kongerigets Archiv blev ordnet og opstillet af disse det moderne danske Archivvæsens Foregangsmænd. Med offentlig Understøttelse fortsatte han paa flere Udenlandsrejser i disse Aar saavel sine retshistoriske Studier som sin archivaliske Uddannelse, især i München, hvor han hørte Forelæsninger over Palæographi og overværede Rigsarchivarens archivaliske Øvelser. 1885 erhvervede han den juridiske Doktorværdighed.

Saaledes udrustet som Faa blev han Rigsarchivar Jørgensen en højst værdifuld Støtte ved Omorganisationen af de samlede Archiver; en Frugt af hans Arbejde er den i Archivmeddelelserne 1886 udgivne Registratur over Danske Kancellis Archiv. 1886 udnævntes Secher til Archivsecretair og 1892 til Archivar ved det nyoprettede Landsarchiv (dengang Provinsarchiv) for Sjælland med Lolland-Falster. Et bedre Valg kunde ikke tænkes; han kjendte locale Archiver dels fra sine Studier, dels fra Deltagelsen i de af Joh. Grundtvig foranledigede Undersøgelser af saadanne, og her var et Felt, hvor hans theoretiske og practiske Kundskaber kunde finde den bedste Anvendelse ved Organisationen af de hidtil med Ringeagt behandlede Archivmasser. Med Energi gennemførtes de ofte vanskelige Afleveringer, med exempelløs Consequents og Akribi anvendte han Provenientsprincippet paa Ordningen og Registreringen af de indsamlede Fonds. De Aar, han bestyrede Landsarchivet, vare i høj Grad frugtbringende for Archivvæsenet, og de andre Landsarchivarer fandt altid ved hans store Tjenstvillighed Vejledning i de ikke faa Tilfælde, de maatte søge den erfarne Mands Raad, hvorom de forgjæves henvendte sig andensteds.

Desværre nødte Uoverensstemmelse med Jørgensen ham til 1897 at forlade sin rette Virkekreds og søge Retsbetjentembedet; men efter et sexaarigt Exil som Herredsfoged i Lollands nørre Herred blev han ved C. F. Brickas Død 1903 den selvfølgelig Arvetager af Rigsarchivarembetet. Med sædvanlig Kraft satte han Arbejdet i Gang i Hovedarchivet, og Landsarchivarerne fik i ham den Støtte i deres Virksomhed, de hidtil havde maattet savne.

Som Rigsarchivar blev det Sechers store Fortjeneste at gennemføre den haardt tiltrængte Indretning af en Nybygning for Hovedarchivet, hvilket kun lykkedes under megen Modstand og megen Uro. Hans Frihed for Personsanseelse og hans afgjørende Maade at optræde paa, der i Forholdet til hans Underordnede ikke altid bar gode Frugter, var her paa sin Plads, og Resultatet blev en hensigtsmæssig og rummelig Bygning, der stod færdig 1910. Men da var Secher, der aldrig sparede paa sine Kræfter og mere end hensigtsmæssigt vilde følge sit Personales Arbejde i alle Detailler, næsten opslidt. Sygdomsanfald kuede ham i flere Aar, saa han 1915 saa sig nødsaget til at tage sin Afsked.

Ogsaa paa andre Omraader benyttedes Sechers ualmindelige Arbejdsevne; 1879—97 var han Notarius ved det juridiske Facultet, som Secretair i en ministeriel Commission kriticerede han med Frugt Papirfabrikationen i en *Piece Vort Papir* (1887); 1877 var han en af de yngre Historikere, der stiftede Kildeskriftselskabet, i hvis Virksomhed hans, tildels i Tyskland, tilegnede Principer for Kildeskrifters Udgivelse have gjort sig stærkt gjældende. I adskillige instructive Afhandlinger behandlede han Archivspørgsmaal; ogsaa Skrifter af rent historisk Indhold haves fra hans Haand (om Slægten Secher, om det danske Fyrvæsen, om Opkaldsesskikke m. m.).

G. L. Wad.

Som Retshistoriker er Sechers Navn i første Linie knyttet til en Række vigtige Kildepublikationer. Han har leveret den første videnskabelige Udgave af *Danske Lov* (1878 og forsynet med Kildehenvisninger 1891 og paany 1911) og har sammen med C. Stöchel udgivet Lovens *Forarbejder* (I-II 1891—94). Han har fremdeles i *Forordninger, Recesser og andre kongelige Breve Danmarks Lovgivning vedkommende 1558—1660* (I-VI 1887—1918) leveret en haardt tiltrængt Udgave af Lovene fra det sidste Aarhundrede før Enevælden, og han har endelig i *Samling af Kongens Rettertingsdomme* (I-II 1881—86) paabegyndt en Fortsættelse af Kolderup-Rosenvinges »Gamle danske Domme«. Mod den sidste Udgave kan indvendes, at den meget stærke Forkortelse af Dommene undertiden vanskeliggør Opfattelsen af det juridiske Indhold, men iøvrigt er Sechers Udgaver i det hele fuldtud tilfredsstillende, og han har overhovedet ved sin Udgivervirksomhed bidraget ikke lidt til Udgiverteknikkens Udvikling i Danmark. Det er derfor beklageligt, at han aldrig fik realiseret sin Plan om en Udgave af vor middelalderlige Lovgivning, til hvilken han i sin Tid gjorde betydelige Forarbejder.

I Indledningerne til de enkelte Stykker i sine ovennævnte Udgaver har Secher ydet mange Bidrag til Retskildernes Historie i

16. og 17. Aarh. og særlig har han kastet meget nyt Lys over Danske Lov, hvis Tilblivelseshistorie han ogsaa oftere i anden Sammenhæng har været inde paa. Derimod er hans øvrige retshistoriske Forfatterskab ikke særlig omfangsrigt. Den første Plads indtager her hans Doktorafhandling *Om Vitterligheden i den ældre danske Proces* (1885), hvis Hovedthesis vel ikke var holdbar, men som iøvrigt bragte Klarhed i mange hidtil dunkle Spørgsmaal, navnlig Fordelings- og Æskningsproceduren og forskellige Sider af den middelalderlige Rets Tvangsfuldbyrdelses-system. Ved Siden heraf er der Grund til at nævne de interessante og underholdende *Bidrag til Københavns Rets- og Kulturhistorie i Kristian 4.'s og Frederik 3.'s Tid 1624—63* (i Hist. Meddelelser om København I og III), medens hans øvrige Smaaafhandlinger og Anmeldelser frembyder mindre almen Interesse, selv om de stedse bringer noget nyt og som alt, hvad han har skrevet, vidner om hans store Grundighed og Kundskabsfylde saavel som om hans kritiske Sans.

Poul Johs. Jørgensen.

A. Thiset.

I Anders Thiset, som døde 14. Juli 1917, har vi mistet den bedste Kender af vor Adels ældre Genealogi, som Danmark har frembragt. Født 1850 blev han, endnu kun halvvoxen, ansat i Civillisten, og her, anvendte han al sin Fritid til Studiet af Adelshistorien. Den Kyndighed, han derved erhvervede, førte til, at han i 1883 blev ansat i Geheimearkivet, som snart efter blev til Rigsarkivet, og ved dette virkede han næsten en fuld Menneskealder, indtil han af Heldbredshensyn tog sin Afsked med Udgangen af 1915.

Samme Aar, som Thiset kom til Arkivet, begyndte han sammen med Hiort-Lorenzen Udgivelsen af *Danmarks Adels Aarbog*, som han fortsatte med lige til sin Død, og hver Aargang af denne bragte fra Thisets Haand en Række fuldstændige Stamtavler over danske Adelslægter. Disse fremkom nogenlunde i Bogstavorden, og han naede dermed ind i S, rigtignok med Forbigaaelse af enkelte store Slægter. Ved flittig Syslen med Arkivets ældre Samlinger var Thiset hurtig blevet fuldt Herre over, hvad der af dem kan læres for Adelshistorien, og for Tiden indtil omtr. 1600 er hans Stamtavler mønsterværdige, medens de jo nok har Mangler for den senere Tid, hvor han ikke havde Lejlighed til at arbejde med selve Kilderne, men hovedsagentlig nøjedes med, hvad tidligere Samlere havde bragt til Veje.

Thisets Studium lærte ham at se med Mistillid paa de ældre Stamtavler, der saa væsentlig byggede paa Oplysninger i de adelige Slægtbøger, og modsat fandt han i Seglene den sikreste